

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
HERCEGBOSANSKA ŽUPANIJA
MINISTARSTVO FINACIJA

SMJERNICE
EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE HERCEGBOSANSKE
ŽUPANIJE ZA RAZDOBLJE 2019.-2021. GODINE

Tomislavgrad, lipanj 2018. godine

SADRŽAJ:

UVOD.....	3
1.Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike BIH.....	5
2.Pretpostavke društvenog i gospodarskog razvoja za razdoblje od 2019.-2021. godine.....	6
2.1.Postojeće makroekonomsko stanje i trendovi.....	6
2.2.Srednjoročna ekonomska prognoza i rizici.....	7
3.Osnovni pokazatelji ekonomske i fiskalne politike.....	8
4.Procjena prihoda i primitaka te rashoda i izdataka u proračunu Hercegbosanske županije.....	11
4.1.Ukupni prihodi Županije.....	11
4.2.Porezni prihodi.....	11
4.3.Neporezni prihodi.....	12
4.4.Financiranje.....	12
4.5.Rizici po projekcije prihoda.....	13
4.6.Ukupni rashodi županije.....	14
5.Ukupno preuzete obveze Hercegbosanske županije u razdoblju 2019.-2021. godine.....	16
6.Okvirni prijedlog razine (plafoni) financijskih planova proračunskih korisnika Hercegbosanske županije za razdoblje 2019.-2021.godine.....	18

UVOD

Sukladno članku 17. Zakona o proračunima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene Novine Federacije BiH“: 102/13, 9/14,13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16 i 5/18), Vlada Hercegbosanske županije, na prijedlog Ministarstva financija Hercegbosanske županije donosi Smjernice ekonomske i fiskalne politike za razdoblje 2019.- 2021. godine na usvajanje.

Kao uvertira u detaljniju analitku ovog dokumenta potrebno je napomenuti da je prijedlog smjernica Ministarstvo financija dužno dostaviti Vladi do 15. svibnja tekuće godine, a Vlada donjeti do 31. svibnja tekuće godine. Obzirom da su od strane Federalnog ministarstva financija projekcije prihoda od neizravnih i izravnih poreza prosljeđene tek krajem svibnja 2018. godine, nije se mogao ispoštovati navedeni zakonski rok za izradu smjernica.

Svrha ovog dokumenta je provođenje srednjoročne fiskalne strategije u proračunsku metodologiju te uspostaviti snažniju vezu prioriteta vladinih politika i proračuna za narednu godinu, kao i snažniju vezu između politika Vlade Hercegbosanske županije i politika Vlade Federacije Bosne i Hercegovine.

Smjernice ekonomske i fiskalne politike Hercegbosanske županije za razdoblje 2019.-2021. godine predstavljaju preliminarni nacrt Proračuna za narednu godinu u koji su involvirane gornje granice rashoda proračunskih korisnika, kojih se svaki proračunski korisnik treba pridržavati te fiskalni okvir za provedbu ekonomske politike u navedenom razdoblju, a ostvarenje ekonomskog rasta i stabilnog ekonomskog oporavka kao njenog cilja bit će u značajnoj mjeri uvjetovano dinamikom odlučne i ustrajne provedbe svih planiranih mjera. Uloga ovog dokumenta je prvenstveno definirati smjer i ciljeve ekonomske politike Hercegbosanske županije koji se odnose na održanje makroekonomske stabilnosti, ubrzanje ekonomskog rasta te rasta konkurentnosti i zapošljavanja.

Ovim dokumentom Vlada Hercegbosanske županije precizira provođenje mjera i aktivnosti koje će poboljšati poslovno okruženje i smanjiti opterećenja na rad, poboljšavanje efikasnosti javne uprave, jačanje kapaciteta tržišta rada, unapređenje fiskalne održivosti i financijsku stabilnost Hercegbosanske županije, istovremeno stavljajući fokus na politiku ograničavanja javne potrošnje.

Cilj Smjernica je osigurati realan, sveobuhvatan i konsolidirani okvir planiranja rashoda, čime se postiže funkcionalna povezanost provođenja sveukupnih aktivnosti unutar uravnoteženog okvira prihoda i rashoda za sve razine vlasti uključujući pri tome: proračun FBiH, proračune županija, proračune općina i financijske planove izvanproračunskih fondova, sukladno odredbama Zakona

o proračunima, koje je neophodno promatrati u najširem kontekstu, odnosno u kontekstu ukupnog fiskalnog kapaciteta.

Uvažavajući navedeno, Smjernice ekonomske i fiskalne politike za razdoblje 2019. – 2021. godine sadrže:

1. Strateške ciljeve ekonomske i fiskalne politike FBiH
2. Pretpostavke društvenog i gospodarskog razvoja za razdoblje 2019. – 2021. godine
3. Osnovne pokazatelje fiskalne i ekonomske politike
4. Procjenu prihoda i primitaka, te rashoda i izdataka za Proračun Hercegbosanske županije
5. Ukupne preuzete obveze Hercegbosanske županije u razdoblju 2019. – 2021. godine.
6. Okvirni prijedlog razine financijskih planova proračunskih korisnika HBŽ za razdoblje 2019. – 2021. godine (prilog)

Dokumentacijsku osnovu za izradu Smjernica Hercegbosanske županije za razdoblje 2019. – 2021. godine predstavljaju:

1. Makroekonomske projekcije od Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP)
2. Projekcije javnih prihoda županije i općina HBŽ, revidirane od strane Federalnog ministarstva financija, kao i odgovarajući statistički pokazatelji
3. Izvršenje Proračuna HBŽ za 2017. godinu
4. Dokumenti okvirnog proračuna općina i izvanproračunskih fondova.
5. Federalni zavod za programiranje razvoja

Na temelju smjernica, ministar financija obavezan je proračunskim korisnicima uputiti akt o načinu i elementima izrade prijedloga financijskog plana (Naputak).

1. Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike FBiH

Program ekonomskih reformi za Federaciju Bosne i Hercegovine predstavlja integralni dio dokumenta, odnosno reformskih napora koje BiH čini na putu prema Europskoj Uniji. Strateška odrednica Vlade FBiH je proces euro-atlanskih integracija Bosne i Hercegovine, te stjecanje punopravnog članstva. Temeljem toga usvojena strategija je kompatibilna sa strategijama na razini države BiH gdje je utvrđeno šest strateških ciljeva za FBiH unutar kojih se razvijaju prioritetni strateški ciljevi i mjere za njihovu realizaciju.

1. Makroekonomski okvir
2. Konkurentnost i output (proizvodnja, dohodak)
3. EU integracije
4. Zaposlenost
5. Održivi rast i razvoj
6. Socijalna uključenost.

Uvažavajući trenutnu situaciju kako u državi tako i u zemljama okruženja, prioriteti Vlade FBiH su održavanje fiskalne stabilnosti, povećanje konkurentnosti domaćeg gospodarstva, unaprjeđenje tržišta rada i bolja regionalna i međunarodna povezanost, uz osiguranje stabilnosti mirovinskog sustava te unaprjeđenje sustava socijalne zaštite. Osnovni zadatak fiskalne politike je da se bavi načinom prikupljanja novca i trošenje istog, a sastoji se od porezne politike i politike javnih rashoda. Mjere fiskalne politike su: javni radovi, projekti javnog zapošljavanja, promjene poreznih stopa, automatska promjena poreznih prihoda i transferi plaćanja. Hercegbosanska županija kao niža razina vlasti vrlo rijetko može koristiti ove mjere fiskalne politike u svrhu poboljšanja ukupnog fiskalnog stanja same županije. Najčešće se to događa hijerarhijski i neizravno od viših prema nižim razinama. Spomenute mjere te provedene aktivnosti doprinose stabilnosti javnih financija, te stvaraju preduvjete za realizaciju ključnih razvojnih ciljeva:

1. Razvijanje konkurentnosti gospodarstva i reforma javne uprave
2. Izgradnja infrastrukture za poboljšanje kvalitete života
3. Unaprijediti zaštitu okoliša i očuvanje prirode
4. Razvijati ljudske resurse i unaprijediti tržište rada
5. Osigurati visoku razinu socijalne sigurnosti i zaštite
6. Unaprijediti upravljanje razvojem.

Za ostvarenje gore navedenih ciljeva potrebno je potaknuti i podržati kvalitetnu edukaciju stanovništva županije. Ovakva nastojanja Ministarstva financija trebaju imati potporu svih proračunskih korisnika i drugih koji koriste sredstva proračuna Hercegbosanske županije, a iskazana kroz Smjernice ekonomske i fiskalne politike za razdoblje 2019.-2021. godine, kao i kroz Dokument okvirnog proračuna za razdoblje 2019.-2021. godine.

2. Pretpostavke društvenog i gospodarskog razvoja za razdoblje 2019. – 2021. godine

U ovom poglavlju sadržane su glavne makroekonomske pretpostavke na kojima se zasnivaju procjene za razdoblje 2019. – 2021. godine.

Izvori informacija koje su korištene za izradu Smjernica i Dokumenta okvirnog proračuna – DOP-a dolaze od Direkcije za ekonomsko planiranje u Bosni i Hercegovini, Centralne banke BiH, Agencije za Statistiku Federacije BiH, Uprave za neizravno oporezivanje i Federalnog ministarstva financija.

2.1. Postojeće ekonomsko stanje i makroekonomski trendovi

Polazeći od osnovnih makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini u 2018. godini može se očekivati rast BDP-a po realnoj stopi od 3,20%, uz uvjet održavanja stabilnog tečaja konvertibilne marke primjenom aranžmana Valutnog odbora, održavanja stope inflacije do 0,10%, te urednog servisiranja vanjskog duga i politike vezivanja domaćeg javnog duga za prihode i smanjenja deficita tekuće platne bilance.

Prema projekcijama Federalnog zavoda za programiranje razvoja realni BDP u 2018. godini iznosio bi 32.846 milijuna KM što predstavlja rast od 3,20% u odnosu na 2017. godinu.

Realni rast BDP-a u 2018. godini prema predviđanjima iznosio bi 3,20%, a za ostale godine kako je to prezentirano u ovoj tablici.

Tablica 1: Nominalni rast BDP-a u Bosni i Hercegovini u milionima KM¹

Godina	Ostvareno		Projekcija			
	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Nominalni BDP	30.862	31.826	33.266	34.909	36.685	38.652
Nominalni rast u % (baza prethodna godina)	4,0	3,1	4,5	4,9	5,1	5,4

Tablica 2: Realni rast BDP-a u Bosni i Hercegovini u milionima KM²

Godina	Ostvareno		Projekcija			
	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Realni BDP	30.531	31.801	32.846	34.435	36.202	37.995
Realni rast u % (baza prethodna godina)	2,9	3,0	3,2	3,5	3,7	3,6

¹ Direkcija za ekonomsko planiranje

² Direkcija za ekonomsko planiranje

2.2.Srednjoročna ekonomska prognoza i rizici

U 2018. godini se projicira nastavak rasta na razini 2017. godine sa realnom stopom od 3,20%. Osnovna pretpostavka je nastavak sličnog inteziteta gospodarskog rasta u Europskoj uniji kao i zemljama u okruženju. Kretanja u okruženju predstavljaju glavni faktor ekonomskih kretanja u BiH kroz nekoliko važnih kanala. Vanjska trgovina je pri tome primarni faktor obzirom da izvozna potražnja iz okruženja predstavlja važan faktor rasta izvozno orijentirane industrije, a sa njom i zaposlenosti. To bi u velikoj mjeri rezultiralo znatno nižim stopama rasta od 3,2% u 2018, 3,5% u 2019, 3,7% u 2020, i 3,6% u 2021. godini (tablica 2).

Osnovni rizici za projekcije osnovnih indikatora tržišta rada su vezani za pretpostavljeni ekonomski rast odnosno razinu investicija u BiH, EU i zemljama u okruženju. Nepovoljan, odnosno nezadovoljavajući poslovni ambijent mogao bi se destruktivno odraziti na intezitet rasta broja zaposlenih kao i plaća, što je suprotno pretpostavljenom osnovnom scenariju.

Glavni rizici za ostvarenje ovih projekcija mogu se klasificirati u dvije grupe i to na eksterne i interne. Ključni rizik za ostvarenje ovog scenarija mogle bi predstavljati interne dinamike u BiH koje se manifestiraju kroz kompliciran sustav donošenja odluka i formiranje vlasti nakon općih izbora u 2018. godini. Eventualni zastoj u reformskim procesima gotovo sigurno bi se negativno odrazio i na gospodarski rast. Od domaćih faktora koji bi mogli utjecati na promjenu cijena su nepredviđene promjene cijena električne energije, uvođenje / povećanje akciza na određene proizvode i sl. Primarni izazov za kretanje vanjskotrgovačke razmjene u BiH proizlazi iz njene strukture koju karakterizira niska razina izvoza u BDP-u te visoka uvozna ovisnost što ima za posljedicu dosta visok vanjskotrgovački robni deficit.

Važno je istaknuti da je projicirani ekonomski rast za BiH i dalje prilično skroman imajući u vidu veoma nisku osnovicu. Naime, životni standard u BiH mjeren BDP-om po glavi stanovnika je na razini svega 30% europskog prosjeka što je na samom dnu liste zemalja koje objavljuje EUROSTAT. Kako bi konvergirala ka europskom prosjeku razumnim tempom BiH je potreban prosječan ekonomski rast koji je barem trostruko veći od europskog. Visoka razina integracije sa zemljama EU i regije kroz trgovinske i financijske tokove dobrim dijelom određuje kretanje industrijske proizvodnje u BiH. Pogoršanje situacije na EU tržištu posebno u slučaju zemalja koje su glavni trgovinski partneri BiH predstavlja najveći rizik za oporavak industrijske proizvodnje u BiH. Naime, više od polovine domaće industrije čine intermedijarni i polutrajni proizvodi široke potrošnje koji su veoma osjetljivi na kretanja svjetskih cijena roba, tako da bi eventualni daljni pad svjetskih cijena mogao imati negativan utjecaj na očekivani rast industrijske proizvodnje u BiH, što bi u konačnici rezultiralo znatnim smanjenjem ekonomskog rasta u budućem razdoblju.

3. Osnovni pokazatelji fiskalne i ekonomske politike

Tablica 3: Makroekonomski pokazatelji za BiH za period 2016.-2021.g.³

Pokazatelj	Ostvareno		Procjena		Prognoza	
	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Nominalni BDP (u mil. KM)	30.862	31.826	33.266	34.909	36.685	38.652
Nominalni rast u %	4,0	3,1	4,5	4,9	5,1	5,4
BDP deflator	101,1	100,1	101,3	101,4	101,3	101,7
Realni BDP u mil. KM	30.531	31.801	32.846	34.435	36.202	37.995
Realni rast u %	2,9	3,0	3,2	3,5	3,7	3,6
Inflacija mjerena ind.potrošačkih cijena	-1,1	1,3	1,6	1,5	1,6	1,4
Potrošnja u mil. KM	30.042	30.832	31.773	32.793	33.764	34.775
Realni rast u %	1,4	1,4	1,8	1,6	1,3	1,4
Vladina potrošnja u mil. KM	6.266	6.366	6.494	6.611	6.723	6.831
Realni rast u %	0,1	0,1	0,8	0,3	0,2	0,1
Privatna potrošnja u mil.KM	23.776	24.466	25.280	26.182	27.041	27.945
Realni rast u %	1,8	1,7	2,1	1,9	1,6	1,7
Investicije u stalna sredstva u mil. KM	5.189	5.479	6.077	6.651	7.249	7.904
Realni rast u %	2,5	5,3	10,6	9	8,4	8,5
Vladine investicije u mil. KM	697	764	1.031	1.227	1.472	1.752
Realni rast u %	31,3	7,9	33,4	17,2	18,2	17,2
Privatne investicije u mil. KM	4.491	4.716	5.046	5.424	5.777	6.152
Realni rast u %	-0,9	4,9	6,9	7,3	6,2	6,3
Uvoz (robe i usluge) u mil. KM	15.636	17.074	18.162	19.224	20.330	21.521
Nominalni rast u %	2,8	9,2	6,4	5,8	5,8	5,9
Realni rast u %	7	4,7	4,8	3,8	3,6	3,7
Izvoz (robe i usluge) u mil. KM	10.588	11.875	13.007	14.061	15.186	16.432
Nominalni rast u %	7,1	12,2	9,5	8,1	8	8,2
Realni rast u %	9,5	9,1	7,3	6	5,8	5
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	14,4	14,9	15,6	16,4	17,4	18,9
Bilanca tekućeg računa u mil.KM	-1.435	-1.455	-1.468	-1.568	-1.673	-1.670
Rast u %	-8,9	1,4	0,8	6,8	6,7	-0,1
Bilanca tekućeg računa u % BDP-a	-4,7	-4,6	-4,4	-4,5	-4,6	-4,3

Napomena: Podatci i projekcije makroekonomskih pokazatelja za BiH koji su korišteni u prethodnoj tablici su preuzeti od Direkcije za ekonomsko planiranje BiH(DEP), Agencije za statistiku BiH, Centralne banke BiH , kao i od Odjeljenja za makroekonomske analize (OMA) pri Upravi za neizravno oporezivanje.

Makroekonomske projekcije za razdoblje 2019. – 2021. godine, bazirane su na temelju službenih izvještaja Federalnog zavoda za statistiku. Pri procjeni BDP-a u kratkom roku (2018. i 2019. godina) kao najutjecajniji faktori pokazali su se: cijene osnovnih namirnica, ukupni prihodi prikupljeni na osnovu neizravnih poreza, ukupna vrijednost transakcija u platnom prometu te krediti u privatnom sektoru. U navedenom razdoblju realni rast bi trebao iznositi 3,2% u 2018. i 3,3% u 2019. godini.

Pri kalkulacijama srednjoročnih projekcija, u obzir je uzet i očekivani priliv investicija kroz aktivaciju sredstava koja se očekuju domenu ulaganja u infrastrukturu i turizam, tako se u 2020. godini očekuje realni rast po stopi od 3,5%, a u 2021. godini po stopi od 3,8%.

Tablica 4: Makroekonomski pokazatelji Federacije BiH za period 2016.-2021. godine

Indikator	Procjene ostvarenja		Projekcije			
	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Nominalni BDP u mil. KM	19.540	20.569	21.197	21.580	21.920	22.500
Nominalni rast u %	4,6	5,3	3,1	1,8	1,6	2,6
Realni BDP u mil. KM	19.239	20.138	20.780	21.470	22.220	23.000
Realni rast u %	2,9	3,1	3,2	3,3	3,5	3,8

Izvor: Federalno ministarstvo financija

Napomena: Procjene ostvarenja BDP-a za 2016. i 2017., kao i projekcije za period od 2019.-2021. godine rađene na osnovu stope učešća entiteta u BDP-u BiH.

Očekivane projekcije za razdoblje 2019.-2021. godine uporište imaju u nastavku trenda pozitivnih kretanja u svijetu i neposrednom okruženju, te internim dinamikama u smislu provođenja strukturnih reformi koje su predviđene Reformskom agendom. Procjene investicija vezane su za blagi ekonomski rast u zemljama EU kao i zemljama u okruženju što će pozitivno utjecati i na ekonomski rast BiH i Federacije BiH.

Domaća potražnja bi trebala biti generator ekonomskog rasta. Naime, povećanje ukupne ekonomske aktivnosti u zemlji uz očekivano povećanje industrijske proizvodnje i građevinskih radova praćeno povećanjem broja zaposlenih trebalo bi rezultirati povećanjem raspoloživog dohotka, odnosno povećanjem privatne potrošnje.

U 2018. godini imajući u vidu poboljšanje poslovnog ambijenta i time povećan interes domaćih i stranih investitora, očekuje značajan rast privatnih i javnih investicija. Izuzev toga, deblokada aranžmana s MMF-om usljed usvajanja Zakona o izmjeni i dopuni zakona o akcizama u BiH omogućila je povlačenje kreditnih sredstava međunarodnih financijskih institucija.

Kod ovoga je bitno naglasiti da su u 2018. godini u proračunu Federacije BiH planirani značajni iznosi za kapitalna ulaganja. Navedena sredstva će nesumnjivo biti pokretač gospodarskog rasta u Bosni i Hercegovini, odnosno u Federaciji BiH.

Jedan od bitnih faktora kod ovih projekcija je kretanje ukupne razine cijena. Rast cijena će u najvećoj mjeri odrediti kretanja cijena na svjetskom tržištu energenata (naročito sirove nafte), te domaći faktori koji bitno utječu na razinu inflacije: nastavak postupnog povećanja akciza na duhan i cigarete od siječnja 2018. godine (harmonizacija akcizne politike u BiH sa politikom akciza na cigarete u EU), kao i poskupljenje tekućih goriva od veljače 2018. godine. Pri izračunu navedenih projekcija kretanja BDP-a u razmatranje su uzeti i potencijalni rizici po ovakav scenarij, te su iz toga razloga projekcije izrađene skromnijim pristupom.

Kreirani model projekcija je u svakom slučaju preliminarni i podložan je daljnjim testiranjima kroz prikupljanje novih, dodatnih podataka o kretanju makroekonomskih indikatora u Federaciji BiH u prethodnom razdoblju.

Spomenute mjere i propisi, te provedene aktivnosti doprinose stabilnosti javnih financija, te stvaraju polaznu osnovu za dalju provedbu fiskalne politike u narednom trogodišnjem periodu s ciljem osiguranja likvidnosti sustava i stvaranja preduvjeta za ekonomski oporavak.

4.PROCJENA PRIHODA I PRIMITAKA TE RASHODA I IZDATAKA ZA PRORAČUN HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

Ovo poglavlje sadrži projekcije prihoda i primitaka, a samim time i rashoda i izdataka, za koje se očekuje da će biti dostupni za financiranje javne potrošnje u srednjoročnom periodu, koje se temelje na prethodno navedenim makroekonomskim pokazateljima i postojećim poreznim politikama. Osim toga, četvrto poglavlje daje opis fiskalnog okruženja i fiskalne strategije / pozicije za koju se Vlada Županije opredijelila.

4.1.Ukupni prihodi Županije

Ukupan prihod Proračuna čine tri velike ekonomske stavke: porezni prihod, neporezni prihod i financiranje. Prema novom Zakonu o proračunima u Federaciji BiH članak 11. („Službene novine Federacije BiH“, broj 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16 i 5/18), potpore više ne idu u kategoriju financiranja nego su neporezni prihod, a u računu financiranja se iskazuje kao primitak od financijske imovine i primljenih kredita i zajmova kao što je prikazano u narednoj tablici.

Procjenjuje se da će Hercegbosanska županija u 2019. godini imati na raspolaganju 79,35 mil. KM, što je smanjenje za 2,07% u odnosu na Plan proračuna u 2018. godini.

Projekcije javnih prihoda županija i općina za trogodišnje razdoblje izvršilo je Odjeljenje za makroekonomske analize (OMA) Uprave za neizravno oporezivanje BiH u suradnji sa Federalnim ministarstvom financija. Konačne projekcije stigle su u naše ministarstvo krajem svibnja 2018. godine i kao takve s manjim korekcijama su ugrađene u ove Smjernice. Naime, sukladno članku 33. Zakona o proračunima županijsko ministarstvo prije dostavljanja nacрта proračuna vladi Županije, obvezno je pribaviti mišljenje Federalnog ministarstva financija u svezi visine planiranih prihoda i primitaka. Po našoj procjeni ponuđena projekcija odgovara i našoj procjeni, pa smo mišljenja da ne bi trebalo biti problema u vezi dobivanja potrebne suglasnosti.

4.2.Porezni prihodi

Porezni prihodi prema ovoj projekciji biti će veći za 2,86% u odnosu na plan i iznositi će za 2019.godinu 65,45 mil.KM, za 2020.godinu 69,30 mil. KM i za 2021.godinu 71,90 mil. KM.

Najveću stavku u poreznom prihodu čini neizravni porez-PDV za Županiju i Upravu za ceste. Prihodi od neizravnih poreza prema projekcijama koji će biti dostupni Hercegbosanskoj županiji u 2019.godini iznositi će 55,27 mil. KM, u 2020.godini 58,68 mil.KM i u 2021.godini 60,87 mil.KM. Iz pripadajućeg dijela prihoda od Federacije BiH, izravno se vrši uplata za servisiranje vanjskog

duga, a preostali dio sredstava sa Jedinственoga računa raspoređuje se između Federacije, županija, općina i Direkcija za ceste.

U ovoj kategoriji prihoda značajno mjesto zauzima porez na dohodak, za koji držimo da je realno isplaniran za cijelo razdoblje. U 2019.godini može se očekivati prihod od 4,47 mil. KM, u 2020.godini 4,64 mil. KM i u 2021.godini 4,81 mil. KM.

4.3.Neporezni prihodi

Drugi po apsolutnoj veličini prihoda Proračuna je neporezni prihod. U 2019.godini očekuje se prihod od 10,40 mil. KM, u 2020.godini 9,50 mil. KM i u 2021.godini 9,50 mil. KM. Ukupan neporezni prihod po ovoj projekciji, računat indeksom 2019/2018. godina iznosi 87,47 što znači da će prihod u narednoj fiskalnoj godini biti manji za 12,53% u odnosu na Proračun za 2018.godinu.

Ostvarenje ovih prihoda uglavnom ovisi od ministarstava i institucija Vlade s obzirom da ovu kategoriju čine prihodi od taksi, naknada, prihodi od vlastite djelatnosti, naknada prema županijskim i federalnim propisima i aktivnostima Vlade oko iznalaženja novih potpora i donacija.

4.4.Financiranje

U uvodu ovog poglavlja objasnili smo pojam financiranja, a u našem slučaju, kako je to vidljivo iz navedene tablice u 2018.godini očekuje se financiranje u iznosu od 5,50 mil. KM, od kojih 767.000,00 KM se planira koristiti za IV. tranšu MMF-a, održavanje tekuće likvidnosti Proračuna i pokriće akumuliranog deficita iz prethodnih godina, projekt „Energetske efikasnosti u BiH“ za županijsku bolnicu i Dom zdravlja Tomislavgrad, te kredit za ceste u iznosu 1,5 mil. KM čija je procedura u tijeku.

Primitci financiranja – dugoročni krediti i zajmovi i u 2019.godini se predviđaju u iznosu od 3,50 mil.KM i planiraju se koristiti za održavanje tekuće likvidnosti Proračuna, te pokriće akumuliranog deficita, koji je, prema novom Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o Proračunima u Federaciji Bosne i Hercegovine („ Službene novine FBiH“, broj 91/15), Vlada dužna pokriti planiranjem sredstava u narednih pet fiskalnih godina.

U 2020.godini predviđa se novi kredit od 2,50 mil. KM, dok u 2021. godini, prema ovim projekcijama, kredit bi iznosio 2,00 mil. KM.

Tablica 5 : Prihodi Hercegobosanske županije za period 2017.-2021.g. (mil.KM.)

Konto	Vrsta prihoda	Ostvareno	Prognoza				Indeks 2019/2018
		2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	
	UKUPNI PRIHODI	64,32	81,02	79,35	81,30	83,40	97,93
	I Porezni prihodi	59,08	63,63	65,45	69,30	71,90	102,86
717	Neizravni porezi- Županija	50,80	54,06	55,27	58,65	60,87	102,24
717	Neizravni porezi- Uprava za ceste	0,85	1,87	2,04	2,17	2,25	109,09
711	Porez na dobit	2,53	2,53	2,83	2,93	3,03	111,85
714	Porezi građana	0,63	0,58	0,59	0,66	0,72	101,72
716	Porez na plaće/dohodak	4,16	4,30	4,47	4,64	4,80	103,95
713 715 719	Ostali porezi	0,11	0,28	0,25	0,25	0,23	89,28
	II Neporezni prihodi	5,23	11,89	10,40	9,50	9,50	87,47
721	Prihodi od poduzetničke imovine	0,28	2,76	1,80	1,60	1,70	65,22
722	Takse, naknade i pristojbe	3,02	4,96	4,30	4,00	4,00	86,70
723	Novčane kazne	0,47	0,75	0,80	0,70	0,70	106,67
730	Potpore	1,39	3,00	3,00	2,60	2,50	100,00
733	Donacije	0,03	0,10	0,30	0,30	0,30	300,00
770	Ostalo	0,04	0,32	0,20	0,30	0,30	62,50
	III Financiranje	0,01	5,50	3,50	2,50	2,00	63,64
811 - 813	Primici od fin. imovine	0,01	-	-	-	-	-
814 815	Primici od kredita	-	5,50	3,50	2,50	2,00	63,64
	Neraspoređeni višak prihoda	-	-	-	-	-	-

4.5. Rizici po projekcije prihoda

Prihodi od neizravnih poreza raspoređuju se županijama sukladno Zakonu o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine F BiH“ broj 22/06), u koji su ugrađeni kriteriji broja stanovnika, površine područja, broja učenika i sl.

Visina godišnje razine udjela u ukupnim neizravnim porezima županija i općina utvrđuje se godišnje Napatkom o određivanju udjela županija, jedinica lokalne samouprave i nadležnih županijskih organa za ceste u приходima od neizravnih poreza i načinu raspoređivanja tih prihoda.

Bilo kakvo narušavanje gore navedenog Zakona i Naputka može se značajno odraziti na razinu neizravnih poreza za Županiju i lokalne jedinice samouprave.

Budući da je u tijeku izrada novog Prijedloga Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine, Zakona o igrama na sreću, Zakona

o porezu na dohodak te Zakona o doprinosima, kao i podzakonskih akata iz ove oblasti, za očekivati je da će projekcije ovih prihoda u budućem razdoblju biti znatno izmjenjene.

Prognoze prihoda su usko vezane za gospodarski rast. Stoga je neuspjeh u ispunjavanju ciljeva gospodarskog rasta najveći rizik po projekcije prihoda. I u razdoblju 2019.-2021. godine nastavljaju se aktivnosti provođenja reforme Porezne uprave Federacije BiH kroz izmjene pravnih pretpostavki koje će omogućiti racionalnije i efikasnije djelovanje Porezne uprave.

4.6. Ukupni rashodi Županije

Vlada Županije mora nastaviti aktivnosti na održavanju stabilnog fiskalnog sustava, održavanje proračunske ravnoteže i kontrola javne potrošnje što je u skladu sa zacrtanim strateškim ciljevima Vlade Federacije BiH i Županije. Ovakva politika određena je ispunjavanjem zahtjeva IV. Stand-by aranžmana sa MMF-om. Dostizanje ovoga cilja je moguće provođenjem restriktivne politike javne potrošnje, koja uključuje ograničavanje rasta tekućih rashoda, očuvanje socijalne pravednosti i zaštite najugroženijih grupa stanovništva i boračkih populacija, te osiguranje aktivnog doprinosa povećanju investicija.

Tablica 6: Rashodi Hercegbosanske županije za period 2017.-2021.g. (mil.KM.)

Vrsta rashoda	Ostvareno	Plan	Prognoza			Index 2019/2018
	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	
UKUPNI RASHODI	65,40	81,02	79,35	81,30	83,40	97,94
I. TEKUĆA PRIČUVA	0,54	0,50	0,60	0,60	0,60	120,00
II. TEKUĆI IZDATCI	58,97	71,05	70,95	72,00	73,20	99,86
1.Bruto plaće	32,85	36,44	37,20	37,65	37,90	102,08
2.Naknade	6,16	7,54	7,70	7,80	7,90	102,12
3.Doprinosi poslodavca	3,70	4,04	4,10	4,20	4,30	101,48
4.Materijalni troškovi	5,67	6,99	7,20	7,30	7,50	103,00
5.Tekuće potpore	9,07	14,95	13,50	13,60	14,00	90,30
6.Kapitalne potpore	1,29	0,85	1,00	1,20	1,30	117,64
7.Izdatci za kamate	0,23	0,23	0,25	0,25	0,30	108,70
III. KAPITALNI IZDATCI	1,56	6,62	4,00	4,50	4,80	60,42
IV. OTPLATA POZAJMLJIVANJA	2,83	2,34	2,80	3,20	3,80	119,65
V. FINANCIRANJE DEFICITA	1,50	0,50	1,00	1,00	1,00	200,00

Ukupna javna potrošnja, koja pored javnih rashoda i izdataka uključuje otplate dugova, pozajmljivanje i kamate, projicirana je u iznosu od 79,35 mil. KM u 2019. godini; u 2020. godini bilo bi 81,30 mil. KM, a 83,40 mil. KM u

2021.godini. Ovako projicirana javna potrošnja predstavlja blago smanjenje od 2,06% u 2019.godini u odnosu na proračun u 2018.godini.

Iz ove tablice vidljivo je da **bruto plaće** imaju blago povećanje, sa indeksom od 102,08. Vrijednost bruto boda za obračun plaće iznosi 551,67 KM za koeficijent 1.

U ministarstvu pravosuđa za djelatnike koje imenuje Visoko i sudsko tužiteljsko vijeće plaće su obračunate sukladno Zakonu o sudačkoj i tužiteljskoj funkciji u Federaciji BiH, a za ostale službenike i namještenike obračun je urađen sukladno Odluci o platnim razredima.

Naknade troškova uposlenih

Naknada za prijevoz, naknada za odvojeni život, naknade smještaja, regres i godišnji odmor, otpremnine za odlazak u mirovinu, jubilarne nagrade, naknade i slučaju smrti i invalidnosti obračunate su po posljednjim propisima važećim u Županiji.

Materijalni troškovi u 2019.godini veći su u odnosu na 2018. godinu za 3,00% i oni su uvijek kreću u iznosu 8-10 % ukupnog Proračuna.

Potpore-transferi (tekući i kapitalni) smanjuju se u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu, a u odnosu na izvršenje istih u 2017. godini imaju značajno povećanje. Glavni razlog povećanja ove vrste rashoda je Odluka Vlade Hercegbosanske županije o uvođenju dječijeg doplatka od 01.01.2018. godine, te prijem vježbenika (pripravnika) što također u značajnoj mjeri povećava ovu vrstu rashoda.

Izdaci za kamate po postojećim pozajmicama iznose za 2019.godinu 250.000,00 KM; za 2020.godinu 250.000,00 KM i za 2021.godinu 300.000,00 KM, pod uvjetom da u navedenim godinama ne bude novih zaduženja za kredite bilo kojeg proračunskog korisnika.

Kapitalna potrošnja-kapitalni izdatci u 2019.godini iznosili bi 4,00 mil. KM; u 2020.godini 4,50 mil. KM. Ovdje je vidljivo da u ovoj projekciji dolazi do smanjenja ovih rashoda, gdje indeks 2019/2018.godina iznosi 60,42, dakle, planira se smanjenje ovih izdataka za skoro 40%.

Otplata pozajmljivanja predstavlja obvezu Županije za primljene domaće i inozemne kredite. Prema konkretnom amortizacijskom planu ovih kredita obveze za glavnice iznosile bi za 2019. godinu 2,80 mil. KM, za 2020. godinu 3,20 mil. KM, i u 2021. godini 3,80 mil. KM. Ovo sve pod pretpostavkom da ne bude novih zaduženja. Kod ove vrste rashoda važno je konstantirati da ove projekcije prate Dokument okvirnog proračuna Hercegbosanske županije za razdoblje 2018.-2020. godine

Financiranje deficita prikazanog u tablici rashoda Hercegbosanske županije za period 2019.– 2021.godine već u 2019.godini iznosila bi 1,00 mil. KM, u 2020. godini iznosila bi 1,00 mil. KM i u 2021. godini 1,00 mil. KM.

Osnovni razlog za ovako planiranje je ostvarenje deficita u 2015.godini, a Zakon o proračunu u Federaciji BiH nalaže da se višak rashoda nad prihodima treba pokriti u narednom petogodišnjem razdoblju.

5. UKUPNO PREUZETE OBVEZE HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE U RAZDOBLJU 2019.-2021. GODINE

Prema konsolidiranoj bruto bilanci na dan 31. prosinca 2017. godine, ukupne kratkoročne obveze Hercegbosanske županije iznose 15.321.515,00 KM, a potraživanja su 11.449.290,00 KM.

Obveze

Obveze za vrijednosne papire	6.188,00KM
Kratkor. tekuće obveze(obveze prema dobavljačima)	7.019.251,00KM
Obveze prema djelatnicima	3.872.569,00KM
Financijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jed.	9.770,00KM
<u>Kratkoročna razgraničenja</u>	<u>4.413.737,00KM</u>
SVEUKUPNO:	15.321.515,00KM

Potraživanja

Financijski obračunski odnosi	3.614,00KM
Ukupna novčana sredstva	9.833.423,00KM
Kratkoročna potraživanja	1.008.991,00KM
Kratkoročni plasmani	10.573,00KM
<u>Ostala kratkoročna razgraničenja (leasing)</u>	<u>592.689,00KM</u>
SVEUKUPNO:	11.449.290,00KM

U kratkoročnim tekućim obvezama, obveze prema dobavljačima su najveće iznose 7.019.251,00 KM.

U obvezama prema djelatnicima ukalkulirana je bruto plaća i naknade djelatnika HBŽ za mjesec prosinac 2017. godine, a obveza je izvršena tijekom siječnja 2018. godine, što znači da je stvarna obveza manja za taj iznos.

Preuzete obveze Hercegbosanske županije godine čine obveze prema domaćim i stranim kreditorima, a iste prikazujemo u narednoj Tablici:

KREDITORI	2019.		2020.		2021.	
	glavnica	kamata	glavnica	kamata	glavnica	kamata
KREDIT OPEC FONDA br.757	59.527,35	2.014,35	0,00	0,00	0,00	0,00
Projekt modernizacije	193.037,82	35.468,72	193.037,82	32.664,38	193.037,82	29.677,58
MMF IV. tranša	575.250,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kredit za energetske učinkovitost	48.775,76	19.510,30	97.551,52	18.047,03	97.551,52	16.095,99
Kredit za ceste	1.000.000,00	40.000,00	500.000,00	20.000,00	0,00	0,00
Kredit za financiranje kapitalnih inv.	1.000.000,00	37.776,51	0,00	0,00	0,00	0,00
Kredit za ceste	1.500.000,00	80.000,00	1.000.000	60.000,00	1.500.000,00	75.000,00
UKUPNO	4.376.590,93	214.769,88	1.790.589,34	130.711,41	1.790.589,34	120.773,57

Ovo su kreditne obveze u razdoblju 2019. – 2021. godine za kredite koji su do danas korišteni i stavljeni u otplatu, te planirani kredit za održavanje tekuće likvidnosti i pokriće deficita. Međutim, već u uvodu ovih Smjernica naglasili smo da se prihodi ne ostvaruje željenom dinamikom, pa će već vjerojatno i u narednim godinama biti potrebno tražiti kreditna sredstva od komercijalnih banaka, u cilju održavanja tekuće likvidnosti Proračuna. O ovoj problematici detalje smo iznijeli u poglavlju 4. u dijelu Otplata pozajmljivanja.

6.Okvirni prijedlog razine (plafoni) financijskih planova proračunskih korisnika Hercegbosanske županije za razdoblje 2019.- 2021. godine

- KM -

ORGANIZACIJSKA KLASIFIKACIJA	KORISNIK	2019.	2020.	2021.
		PLAFONI	PLAFONI	PLAFONI
10010001	SKUPŠTINA	2.116.400	2.145.370	2.165.588
11010001	STRUČNE SL. VLADE	1.920.750	1.984.540	1.993.711
11020001	URED PREDSJEDNIKA VLADE	910.745	910.812	939.761
11030001	SLUŽBA ZA ODOSE S JAVNOŠĆU	132.725	140.372	150.300
12010001	MUP	13.904.680	14.487.870	14.916.511
13010001	MINISTARSTVO FINANCIJA	4.208.400	4.220.730	4.551.228
14010001	MINISTARSTVO PRAVOSUĐA I UPR.	516.454	576.390	589.314
1402; 1403	NIŽE POTR. JEDINICE - SUDOVI	5.014.800	5.044.372	5.129.318
15010001	MINISTARSTVO GOSPODARSTVA	1.792.470	1.818.395	1.948.572
	NIŽE POTR. JEDINICE - PROJEKTI			
16010001	MIN.ZNANOSTI,PROS. KUL. I ŠPORTA	2.423.730	2.498.641	2.519.614
1602; 1603	NIŽE POTR. JEDINICE - ŠKOLE	25.182.418	25.410.750	25.730.854
17010001	MINISTARSTVO GRADITELJSTVA	1.192.879	1.229.848	1.300.420
18010001	MINISTARSTVO PVŠ	2.170.960	2.214.812	2.308.711
18010002	UPRAVA ZA ŠUMARSTVO	1.042.332	1.110.545	1.243,080
18010003	ZAVOD ZA HRANU I VETERINARSTVO	620.720	635.889	658.732
19010001	MIN. RADA,ZDRAVSTVA,SKRBI I PR.	8.286.930	8.693.489	9.001.553
20010001	UPRAVA ZA PITANJE BRANITELJA	1.012.840	1.128.932	1.139.631
21010001	UPRAVA ZA GEODETSKE POSL.	104.385	110.941	113.588
22010001	DIREKCIJA ROBNIH REZERVI	86.541	88.336	89.450
23010001	URED ZA ZAKONODAVSTVO	133.960	139.112	144.700
24010001	UPRAVA ZA CIVILNU ZAŠTITU	568.830	605.355	616.311
25010001	UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE	1.009.655	1.015.388	1.028.428
26010001	UPRAVA ZA CESTE	4.005.511	4.098.687	4.122.554
	PLANIRANO POKRIĆE DEFICITA	1.000.000	1.000.000	1.000.000
	UKUPNO	79.359.115	81.309.576	83.401.929